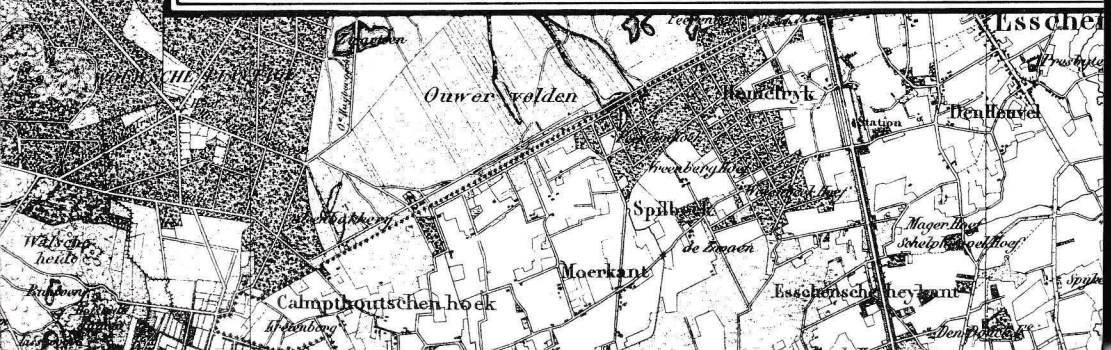

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1/2-'99

Van prentjes en santjes

Communie- en vormselprentjes

Heel beminnelijk zijn de prentjes ter herinnering aan de Eerste H. Communie of aan de Plechtige Communie.

Bijna altijd staan er biddende kinderen op, al dan niet vergezeld van engelen, een duif of een spreuk. Soms werd een foto van het kind dat de Eerste H. Communie deed op de voorzijde opgenomen.

Die communieprentjes zijn al oud, zoals de prentjes van de familie Kerremans laten zien. De familie Kerremans woonde in Heerle. Hun vader was daar hoofdonderwijzer en drie van zijn zoons zouden later ook een carrière in het onderwijs proberen. Later richtten de broers een boekhandel en drukkerij op in de Raadhuisstraat in Roosendaal (Het Korenbloemke).

Het oudste communieprentje, van **Lambert Kerremans**, dateert van 1911. De achterzijde van de prentjes van **Antoon en Jan Kerremans** zijn weer anders, dan dat van Lambert. Maar één ding hebben ze gemeen, want alle drie zijn ze bedrukt met een (zelfgemaakt) acrostichon. Elke beginletter van de dichtregels maakt onderdeel uit van de naam van de communicant, zoals op de afbeeldingen ook te zien is. De typografie van de twee oudste prentjes is nagenoeg gelijk, maar de vorm niet. Bij het derde prentje uit 1915 is ook rode inkt gebruikt. De prentjes zijn allemaal in Duffel gedrukt, bij de firma Alf. Melens-Feremans. Een broer van hun moeder, pastoor Potters, werkte in Duffel en zal waarschijnlijk wel verantwoordelijk zijn geweest voor deze fraaie en kostbare prentjes.

Het prentje van Lambert is bovenaan rond geschulpt en bevat aan de voorzijde een ingekleurde gravure van Jezus aan het Laatste Avondmaal. De tekst eronder is in het Frans gesteld en genomen uit Psalm 22. Het prentje van Antoon is bedrukt met een gekleurd tafereel met Jezus die de communie uitreikt aan een 'jongeling', met een doek gedrapeerd

GEDACHTENIS

DER

Eerste Heilige Communie

VAN

Lambert Kerremans

HERRENS-DOUW,

DEN

7 APRIL 1911.

waat hen komen ! Och ik wil hen
 van mijn harte drukken, sprak
 zinnzaam de Allerzoetste Jezus
 zikkend liefdevol op 't zwak
 en zoo nietig kindervolkje
 zond hem scharend tot een kroon,
 zintelend van levenslente :
 Zinderzielen, hemelschoon ! —
 ten daar tusschen al die knaapjes,
 zond den Zoeten Lieven Heer,
 zekend opziend naar den Meester,
 zentje waart gij, kindje teer ! —
 Zoest gij niet Uw hartje geven
 aan den Zoeten Kindervriend ?
 zeeem het nooit van Jezus weder
 zchenken het Hem voor eeuwig, kind !
 Drukt. — Alf. Melius-Feremans.

Het communieprentje van Lambert Kerremans uit Heerle met op de voorzijde een Franse tekst.

GEDACHTENIS
DER
Eerste Heilige Communie
VAN
ANTOON KERREMANS
DEN 14 MAART 1912,
TE HEERLE-WOUW.

Aan Uw Hart mij even drukken
 Nu, en alle dagen wêr;
 Hoeven daar in zichtsverrukken!
 Gel, wat zijt Gij goed, o Heer! —
 Of ik iets kan wedergeven? —
 Zeem mijn hartje, heel mijn leven!
 Kindje, 't was uw woord zoeven;
 En den Heer blijft het geven:
 Reeds ontving het Jezus zoet!
 Regel naar Zijn wet uw leven
 En uw werk en gansch uw streven:
 Meester is Hij, wijs en goed!
 Altijd blijft uw naam geschreven
 Naast de gunst vandaag gegeven!
 Gedeeds Zijn kind gij blijven moet!

J. P.

Druck. Alt. Melens-Feremans, Duffel.

Het communieprentje van Antoon Kerremans uit Heerle met een acrostichon.

Gedachtenis mijner Eerste H. COMMUNIE

Den 16 Maart 1915

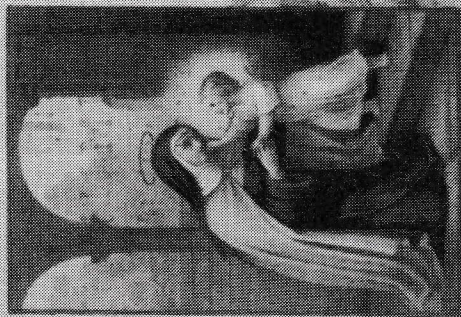
TE HEERLE (WOIJW)

Jezus, Die Uw zoetheid proeven
Aan Uw kindje, heden, liet,
Zooit genoeg kan ik U loven,
Kende ik zelfs een engelenlied !
Evenals in Palestina
Roept Gij ook de kleinen nu
Rondom U en vraagt ons hartje :
En ik geef het gansch aan U !
Zag ik ééne gunst verzeeken,
Aan Uw Hart, o Jezus mijn ?
Zaast het kindje, wil, dat de Ouders
SteeDs door U gezegend zijn !

J. KERREMANS (Heerle-Wouw).

Duffel. — Drukk. Alf. Melens-Feremans

Het communieprentje van Jan Kerremans uit Heerle.

VISION DE SAINTE THERESE
JE SUIS L'ENFANT DE JESUS
ET MON JESUS JESUS DE THERESE

Reproduit d'après l'original

1904

over zijn handen. Ook hier is de tekst weer in het Frans. Het prentje van Jan heeft weer een andere afbeelding, van het kind Jezus met de H. Theresia. De gravure is afkomstig uit Parijs, wat te zien is aan de piepkleine lettertjes onderaan. Het prentje van Antoon heeft kleine insnijdingen aan de lange zijden; het prentje van Jan heeft alleen afgeronde hoeken. Al met al drie zeer fraaie voorbeelden van - wellicht kostbare- communieprentjes uit het begin van de 20e eeuw.

Latere prentjes

Een stuk jonger is het prentje dat gemaakt werd voor **Truusje van Wezel** die in de noodkerk van de H. Lambertus op 15 oktober 1950 haar communie deed. Op de achterzijde staat een gedichtje over het Hemelbloempje en op de voorzijde een biddend meisje onder een kelk en twee engelen met daarboven de tekst „Ecce panis angelorum”.

De gewoonte om communieprentjes te maken bleef nog lang bestaan in Wouw, want op 11 mei 1972 werd voor **Marjo Sebrechts** nog zo'n prentje gemaakt. De afbeelding op de voorkant is een rij moderne meisjes, weliswaar met witte rokjes, maar geen engeltjes, gebedjes of spreuken. In de hand draagt het meisje een rode stok. Waarschijnlijk moet dat een kaars voorstellen, maar het vlammetje ontbreekt, zodat het evengoed een zuurstok kan zijn. Op de achterzijde staat alleen de zakelijke mededeling met betrekking tot de datum van de Eerste H. Communie, de naam van Marjo Sebrechts en de plaats waar de plechtigheid plaatsvond. Boven een kelk zweeft tenslotte nog de H. Hostie. Geen gebedje of spreuk, de kerk was in 1972 al duidelijk op haar retour.

Maar ook in Moerstraten bestond de gewoonte om prentjes te maken. Zo staat op de achterzijde van een foto van **Marliesje Adriaansen** met gevouwen handen de mededeling dat ze op Hemelvaartsdag, 7 mei 1964 haar communie heeft gedaan in de Theresiakerk. Op dit prentje staat nog wel een gedichtje. Het is een standaardversje, maar doordat de naam van Marliesje er in verwerkt is, lijkt het ineens een persoonlijk versje.

TER HERINNERING

aan de

Eerste H. Communie

van

TRUUSJE VAN WEZEL

*gedaan in de Noodkerk van de
H. Lambertus te Wouw*

15 October 1950.

Het Hemelbloempje : Liefde,

Heeft Jezus meegebracht.

Nu vraagt Hij, aan de engel:

„Waar word Ik 't liefst verwacht?

Och, wijs me eens een tuintje

Waar Ik een plekje vind.

Waar 't liefdebloempje bloeien kan

In 't hartje van een kind.”

Drukkerij Kerremans

Roozendaal

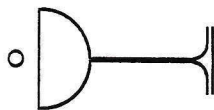
Ter herinnering

aan de

Eerste H. Communie

van

MARIO SEBREGTS

gedaan in de parochiekerk
van St. Lambertus

te Wouw

11 mei 1972.

De communieprentjes van Truusje van Wezel en Marjo Sebregts uit Wouw.

Ter herinnering
aan de
Eerste H. Communie

van
Marliesje Adriaansen

in de parochiekerk
van de H. Theresia
te Moerstraten

Hemelvaartsdag 7 mei 1964

Marliesje in je reine hartje
Woont 't lieve Godd'lijk Kind
Zorg dat 't geheel uw leven.
't Zieltje rein en vlekloos vindt.
Alles kunt ge heden krijgen
Van de grote Kindervriend.
Bid voor je ouders en je zusjes.
Blijf ons lief gehoorzaam kind.

Een foto en het communieprentje van Marliesje Adriaansen uit Moerstraten.

4

Heel anders zijn de herinneringsprentjes van **Ella en Liza van Bavel** uit Moerstraten. Bij Ella, die op 4 mei 1967 haar eerste H. Communie deed, staat nog wel een gedichtje vermeld. Bij Liza, die op 15 mei 1969 aan de beurt was, is een wens opgenomen: „Moge Liza van Bavel de dag, waarop zij voor het eerst volledig mocht deelnemen aan de viering van de H. Eucharistie, steeds blijven zien als de dag, waarop zij zich voor altijd verbond aan Haar Grote Vriend" Op de voorzijde van beide prentjes staan biddende kindjes.

Plechtige Communie

Als kinderen hun Plechtige Communie deden, wat vaak ook aangeduid werd met de hernieuwing van de doopbeloften, waren ze al aan het eind van de lagere school gekomen. Meestal was het een veel minder groot feest dan de Eerste H. Communie. Prentjes zijn al een stuk zeldzamer, maar soms lieten ouders die toch voor hun kinderen maken. Zo ook de ouders van **Eddie Doggen** die op 5 juni 1958 zijn doopbeloften vernieuwde en zich toewijdde aan Maria. Volgens het prentje gebeurde dat in de kapel van het Pensionaat Ste Marie in Huijbergen. Eddie zat op dat moment dus op kostschool bij de broeders in Huijbergen. Naast deze gegevens staan er twee korte teksten. Wat opvalt is dat de voorzijde vrij neutraal is. Geen biddende kindjes meer, maar de wereldbol met daarop het kruis dat in doornen verstrikt is.

Vormsel

En dan waren er nog de vormselprentjes. Als de bisschop naar de parochiekerk kwam om het vormsel toe te dienen, moesten de kinderen een 'vormnaam' kiezen. Bij dit artikel een voorbeeld van zo'n vormselprentje dat op 14 mei 1934 werd uitgereikt aan **J.P.L. Borghouts**, de latere koster van Wouw. Hij kreeg als vormnaam Leonardus toegewezen. Op het prentje prijkt ook de naam van pastoor Th. Wolters, die een dikke stem in het kapittel had als het ging om de keuze van de naam. Op de voorzijde zien we een fraai gekleurde tekening van een bisschop die het vormsel toedient. Achter de vormeling zijn ouders. Vanuit de hemel kijken de twaalf apostelen, verlicht door de H. Geest, en de H. Geest

Aandenken aan mijn
EERSTE H. COMMUNIE
gedaan in de parochiekerk
van de H. Theresia
te Moerstraten
op Hemelvaartsdag 4 mei 1967

Ik ben nog zo klein
Lief Jezuke zoet
Ik weet niet altijd
wat niet mag en wat moet
Maar nu gij voor altijd
in mijn hartje wil zijn
Maak gij van mij een kindje
zeer braaf en zeer rein

Ella van Bavel

PRINTED IN THE NETHERLANDS

PRINTED IN THE NETHERLANDS

Moge

LIZA VAN BAVEL

de dag, waarop zij voor het eerst
volledig mocht deelnemen aan de
viering van de H. Eucharistie, steeds
blijven zien als de dag, waarop zij
zich voor altijd verbond aan
Haar Grote Vriend.

15 mei 1969
in de parochiekerk van de
H. Theresia
te Moerstraten

PRINTED IN THE NETHERLANDS

De communieprentjes van Ella en Liza van Bavel uit Moerstraten.

zelf in de vorm van een duif, toe. Het prentje werd vervaardigd door de bekende firma Desclee-de Brouwer uit Brugge.

5 JUNI 1958

was de dag waarop ik

Eddie Doggen

mijn Doopbeloften vernieuwde
en mij toewijdde aan Maria.

Dit geschiedde in de kapel van het

Pensionaat Ste Marie

te

Huijbergen

*

IK GELOOF

in God, de Vader, de Zoon
en de H. Geest; en in de
H. Roomse Kerk.

IK VERZAAK

de duivel.

5002

H. MARIA, HELP MIJ.

Het prentje van Eddy Doggen dat ter gelegenheid van de hernieuwing van de doopbelofte werd gemaakt.

Toen legden zij hun de handen op, en
zij ontvingen den H. Geest. Hand. 8, 17

Op 14 MEI 1934

WERD DOOR

Z. H. Ex. Mgr. P. Hopmans,

Bisschop van Breda

het H. Vormsel toegediend

AAN

J. P. L. Borghouts

ONDER DEN NAAM

Leonardus

WOUW

TH. WOLTERS.

Pastoor.

GEBED.

Heilige Geest, die U gewaardigd hebt in het heilig Vormsel op mij neder te dalen, ten einde mijne ziel met uw zeven gaven en den overvloed uwer genaden te verrijken, ontvang daarvoor mijn ootmoedigen dank, en maak, dat ik dien kostbaren schat uwer weldaden niet alleen voor altijd beware, maar dat hij steeds in mij vermeerderd worde door gedurige waakzaamheid over mij zelve, door immer toenemenden ijver voor het gebed en het verrichten van alle goede werken. Door Christus onzen Heer. Amen.

Electr. druk, Eduard van Weës, Breda.

Het vormselprentje van J. Borghouts die op 14 mei 1934 de vormselnaam Leonardus ontving.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

Slikken van
VAN HET MARQUISAAT VAN
Kerkhof slikken
Hildernisse en